

ENEBAKK HISTORIELAG

STIFTET 1955

Årsmelding 2008

ENEBAKK HISTORIELAG - ÅRSMELDING 2008

Styret for Enebakk Historielag har i 2008 bestått av:

Henning Bergersen (Leder)
Esther Reiss (Nestleder)
Eva Kristoffersen (kasserer)
Sverre Juul Stener (1. varamedlem / sekretær)
Åse Killerud (styremedlem)
Svenn Erik Johansen (styremedlem)
Arne Østerby (styremedlem)
Bjørnar Thoresen (2. varamedlem)
Yvonne Sariberget (3. varamedlem)

Revisor har vært Ivar Vardeberg.

Håkon Tysdal har vært lagets representant i styret til Romerike Historielag. Han satt som vara frem til årsmøtet i juni og sitter nå som styremedlem frem til årsmøtet i 2010.

2008 har vært nok et svært aktivt år for historielaget. Det har vært avholdt 10 ordinære styremøter med godt fremmøte – samt 2 ekstraordinære styremøter med temaene Enebakk bygdetun og 5-års plan. Laget har med ulike saker vært godt synlig i media. I skrivende stund har laget hatt 48 saker/oppslag i media, mot 25 saker i 2007.

Ordningen med arbeidsgrupper og rapportører fungerer fortsatt bra, både med midlertidige undergrupper og de permanente. En ny arkiv- og minneinnsamlingsgruppe er nylig opprettet, men ennå ikke kommet i arbeid.

Laget har i dag 244 medlemmer. Dette er en økning på 16 medlemmer fra desember 2007.

ÅPNE MØTER OG RUSLETURER

Det gode frammøtet vi hadde på lagets arrangementer i 2007 har fortsatt å stige i 2008, mye takket være god planlegging, markedsføring og flott innsats av arrangementgruppa bestående av Arne Østerby og Heidi Wattum. I 2008 har historielaget slått alle rekorder når det gjelder publikumsfremmøte. Særlig trakk våre fire rusleturer "I Ragnhild Jølsens fotspor" mange mennesker. Åpne arrangementer har vært:

6. mars - TEMAMØTE PÅ HOLTOP: LIVET PÅ SARABRÅTEN

Foredrag ved Kristine Cappelen Heftye – 30 fremmøtte

28. mars - BOKLANSERING på Solbakken i Ekebergdalen

Håkon Tysdal presenterte sin nye bok – 80 fremmøtte

29. april - RUSLETUR I FLATEBYDALEN

Turledere var Bjørnar Thoresen og Juul Sverre Stener – 65 deltakere

25. mai - FØRSTE RUSLETUR I EKEBERGDALEN – Foredrag ved Christian Oppegaard

Turledere var Håkon Tysdal, Henning Bergersen og Arne Østerby – 263 deltakere

3. juni - RUSLETUR I SØRSKOGEN, YTRE ENEBAKK

Turleder var Harry Skaarud – 43 deltakere

15. juni - FØRSTE RUSLETUR TIL FORFOTEN

Turledere var Trond Glesaaen og Esther Reiss – 70 deltakere

6. juli - ANDRE RUSLETUR I RAGNHILD JØLSENS FOTSPOR – foredrag ved Nils Klaveness

Turledere var Håkon Tysdal og Henning Bergersen – 100 deltakere.

17. august - ANDRE RUSLETUR I RAGNHILD JØLSENS FOTSPOR

Turledere var Trond Glesaaen og Esther Reiss – 65 deltakere.

31. august - JUBILEUMSRUSLETUR FRA TUKKEBØL

Vi feiret 20 år med rusleturer. Turledere var Juul Sverre Stener og Bjørnar Thoresen - 31 deltakere.

14. september - KULTURMINNEDAGEN 2008 Tema: "Mangfoldig fritid".

Grilling og kåserier ved Spigerverkets feriehem i Ytterbygda.

Ved Esther Reiss, Håkon Tysdal og Rolf Solberg - 28 fremmøtte.

18. september - LYDBOKLANSERING I ENEBAKK BIBLIOTEK

Presentasjon av "Ves mor". Ved Håkon Tysdal og Ane Hoel.

I samarbeid med Enebakk bibliotek - 15 fremmøtte.

21. september - BYGDEDAGEN 2008 - Vi feiret 60 år med Enebakk bygdetun!

23. oktober - TEMAMØTE PÅ HOLTOP: "Ragnhild Jølsen i Roma"

Ved Arnhild Skre og Håkon Tysdal – 40 fremmøtte.

13. november - TEMAMØTE PÅ HOLTOP: "Fra spretthopp til Lotterudbakken"

Ved Andreas Bøhler og Ragnar Stensli – 45 fremmøtte.

11. desember 2008 - ÅRSMØTE I ENEBAKK HISTORIELAG

PUBLISERINGSGRUPPA

Publiseringsgruppa har i 2008 bestått av Ester Reiss, Christian Brevig, Henning Bergersen og Håkon Tysdal (rapportør). Nils Butenschøn kom til mot slutten av året. Gruppa har hatt møter i forkant av styremøtene og i sammenheng med konkrete publiseringsprosjekter. Arbeidet har vært preget av tre prosjekter; 1. Bygdehistorien, 2. Jølsenmarkeringen 2008, og 3. Nyutgivelse av Ulf Oppegaards skrifter.

Bygdehistorien

Etter at Enebakk kommune besluttet å ikke støtte bygdehistorieprosjektet på årets budsjett, har historielaget jobbet videre for å skaffe alternativ finansiering, i tillegg til det laget selv disponerer til formålet. Konkret er det søkt om kr 350. 000,- i støtte fra Sparebankstiftelsens fond. Stiftelsen har tidligere støttet f.eks. historiske årbøker. Sparebankstiftelsen avgjør etter sitt opplegg søknaden i inneværende år. I januar mottok også Enebakk historielag kr 145. 000 av fondet etter Enebakk sparebank. Denne summen er øremerket bygdehistorien.

Jølsenmarkeringen 2008

Jølsenmarkeringen har satt preg også på publiseringsgruppas arbeid. Årets første nummer av IGN tok for seg Ragnhild Jølsen. Enebakk Historielag ga i mars også ut boka "Fra Ign til Fontana di Trevi. En reise gjennom Ragnhild Jølsens siste leveår" av Håkon Tysdal. En stivbindbok på 160 sider med fullfargetrykk. Boka var et løft også økonomisk, men er nå økonomisk i havn med over 300 solgte eksemplarer. Videre er Ragnhild Jølsens debutbok "Ve's mor" gitt ut som lydbok, med Ane Hoel som oppleser, Dette var et samarbeidsprosjekt med Flisby'n Forlag og Enebakk Kommune. Lydbokforlaget står for distribusjon til bokhandlere og biblioteker. Også dette prosjektet er nå på pluss-siden for historielaget.

Ulf Oppegaards skrifter

I samarbeid med familien Oppegaard er det satt i gang et arbeid med utgivelse av Ulf Oppegaards skrifter. Det er delvis snakk om nyutgivelse av tidligere utgitte hefter/bøker, og delvis utgivelse av nytt upublisert stoff. Til Bygdedagen ble "Igna" (1964) utgitt, nå med fargetrykk og delvis nytt stoff. "Fra vann og foss til lys og kraft" er et ikke tidligere utgitt hefte, som utkommer før jul - i farger med stort, nytt og spennende bildemateriale.

Publiseringsgruppa har også sporadisk gjennomført ryddedugnad i lagsarkivet.

HISTORIELAGETS MEDLEMSBLAD - IGN

Henning Bergersen har vært redaktør av IGN i 2008. Dette er hans fjerde årgang som redaktør. Det har i 2008 vært en redaksjonskomite bestående av Inger Hilde Killerud, Juul Sverre Stener, Henning Bergersen og Gro Arneberg Thoresen. De har sammen laget IGN nr. 2, 3 og 4. Fra nummer 2. i år ble IGN trykket i 4 farger og sideantallet har økt med 4 sider til 36 sider. Denne omleggingen har vært et stort løft for IGN.

IGN har utkommet med fire nummer i 2008. Første nummer (om Ragnhild Jølsen) har utkommet i to opplag. Først i 450 eksemplarer (som raskt ble utsolgt), deretter et nytt opplag på 200. Dette nummeret er med sine ca. 500 solgte eksemplarer, det mest solgte IGN siden starten i 1999.

De tre siste nummer av IGN kom i et opplag på 500 eksemplarer. Alle medlemmer av Enebakk historielag får bladet tilsendt i posten fire ganger i året, som en del av medlemskontingenten. Hvert nummer av IGN i 2008 er dessuten blitt lagt ut for salg hos Bokhjørnet (Ytre Enebakk), Biblioteket (Kirkebygda) og hos Flateby Jernvare.

Bidragsytere (skribenter) i 2008 har vært (foruten redaktøren selv): Gro Arneberg Thoresen, Kristian Hunskaar, Ingvil Nordland, Inger Hilde Killerud og Lars Inge Magerøy. Årets første utgave var i sin helhet viet Ragnhild Jølsen, de tre resterende utgavene besto av forskjellige tema.

HJEMMESIDEN TIL ENEBAKK HISTORIELAG

www.enebakkhistorielag.no ble lansert i mars 2006. Redaktør i 2008 har vært Henning Bergersen. Hjemmesiden har blitt kontinuerlig oppdatert og er under stadig utvikling. Målsettingen er at hjemmesiden skal være et informasjonssenter for lagets medlemmer og andre interesserte (som f. eks media) og videreformidle informasjon om hva laget til enhver tid befatter seg med. På lagets hjemmeside kan man også bestille bøker, blader, fotografier og selvfølgelig bli medlem av Enebakk historielag. Hjemmesiden er linket fra kommunens hjemmeside og nettstedet til landslaget for lokalhistorie, samt en rekke andre historielag og organisasjoner/lag. På hjemmesiden finner man også en interaktiv database over kulturminner i Enebakk. Denne databasen er under stadig utvikling. Den nye hjemmesiden har resultert i en rekke henvendelser til laget og flere nye medlemmer. Antall besøkende pr. mnd. har i snitt ligget på ca. 450 treff. Dette er en kraftig økning siden 2007.

Lagets hjemmeside ble våren 2008 redesignet av webredaktør Henning Bergersen, slik at fargene nå står i stil med vår nye logo.

ARBEID RETTET MOT SKOLENE

Skolegruppa har i 2008 bestått hovedsakelig av rapportør Yvonne Sariberget og har ikke vært veldig aktiv. Det skyldes først og fremst kronglete samarbeid med skolene, med bakgrunn i skolens mangel på tid. Mot slutten av året har derimot kommunens kulturtjeneste tatt tak i problemet og laget en plan for å få Den Kulturelle Skolesekken bredere inn i skolene. Dette inkluderer – i første omgang at historielaget involveres i tre konkrete prosjekter:

1. Hjulmakerverkstedet i Ytre Enebakk:

Omvisning for 6. trinn. Undervisningsmateriale skal utarbeides av historielaget og arbeides med i forkant av selve omvisningen på verkstedet.

2. Bygdetunet/Engerholm

For 3. trinn. En dag, trolig sommeravslutning, med div. aktiviteter og omvisning. Bygdekvinnelaget leder arrangementet, med hjelp av Historielaget.

3. I Ragnhild Jølsens fotspor

For 8. trinn. Rusletur omtrent som de som ble arrangert sommeren 2008.

Takket være det nye samarbeidet med kommunen har vi nå noe konkret å jobbe mot. Planen er å gjøre dette til faste innslag for de forskjellige trinnene. Etter hvert satser vi også på at dette programmet utvides.

Skolegruppa er også med i det nye skolenettverket, initiert av Romerike historielag. Dette skal sette fokus på lokalhistorie i skolen i alle romeriks-kommunene.

BYGDETUNET

Bygdetungruppa har i 2008 bestått av Svenn Johansen (rapportør), Knut Ødeby, Odd Degrum og Andreas Bøhler, men andre har også bidratt sporadisk. Det har vært omvisning på Bygdetunet og Viksaga følgende søndager: 8. juni, 13. juli, 3. august og 7. september. Frammøte har variert fra 6 til 21 stk.

Utover dette har Bygdetunet vært i bruk:

- 19. april - Enebakk Lions
- 21. mai - Ytre Enebakk skole
- 4. juni - Husflidslaget, sommermøte
- 11. juni - Bygdekvinnelaget, grøtmøte
- 27. juli - Olsokgudstjeneste
- 19. august - Planleggingsmøte for Bygdedagen
- 21. september - Bygdedag

Andre oppgaver som er gjennomført:

- 14. april - Registrerte gamle landbruksgjenstander som ligger på låven på Jaer gård.
- 3. mai - Vårrengjøring.
- 12. og 15. august - Malt vinduene i hovedbygningen utvendig.
- 6. november - Registrert og fotograferte nye gjenstander på Bygdetunet.

KULTURMINNEVERN

Medlemmer av kulturminneverngruppa har i 2008 vært Åse Killerud (rapportør), Rolf Solberg, Henning Bergersen, Svein Garden, Petter Mogens Oppegaard, Esther Reiss, Egil Holstad, Yvonne Sariberget, Bjørnar Thoresen, Juul Sverre Stener og Svein Kjeldgård.

Undergrupper:

Arbeidsgruppe for prosjekt Tangenelva er ledet av Rolf Solberg. Denne arbeidsgruppa samarbeider med Enebakk kommune om å ruste opp og vedlikeholde området langs Tangenelva i Ytterbygda. På grunn av kaoset rundt det nye krysset ved Sagstua lå arbeidet noe nede på vårparten. Man har i 2008 allikevel fått på plass flere nye sitteplasser og stiene er godt vedlikeholdt. Det er også nedlagt et betydelig arbeid for å gjøre stiene frie for vann. Tuftene etter hjulmakerverkstedet er ryddet med traktorgraver og klare for grusing. Det gamle skomakerverkstedet ved elva ble i sommer malt rødt og det ble foretatt en betydelig opprydning innvendig. Kommunen fortjener ros for positiv holdning og støtte til dette prosjektet.

Arbeidsgruppe for bevaring av Auen ble opprettet på styremøte 12. mars 2008 og er ledet av Juul Sverre Stener. Målet med denne arbeidsgruppa er å bevare hovedhuset på Vesle-Auen på en best mulig måte. Kulturminnegruppa har i flere år arbeidet for bevaring av Vesle-Auen og ser nå at en god løsning er innen rekkevidde. Arbeidsplan/framdriftsplan for prosjektet er utarbeidet. Befaring er utført av styret og kulturminnegruppa. Rydding av kjellerrom og utvendig areal rundt bygningen er utført. Forslag til leieavtale mellom grunneier Tore Sikkerbøl og Enebakk Historielag er utarbeidet. Venter nå på ny befaring av murer Espen Marthinsen som skal foreta en grundig tilstandsvurdering av hele bygningen og alle konstruksjoner. Det knytter seg stor spenning til resultatet av denne befaringen.

Kulturminnegruppa har dessuten jobbet med følgende prosjekter:

Haugdammen

Stor informativ artikkel i Enebakk Avis (i oktober) ved Juul Sverre Stener. Purrebrev til Enebakk Kommune v/ ordfører Dag Bjerke er sendt.

Kvernstua

Kvernstua er vedtatt bevart ihht. Plan- og bygningsloven, men kulturminnegruppas skriftlige forslag til istandsetting av bygninger og bruk av plassen er ennå ikke besvart av Enebakk Kommune. Nå er låven i ferd med å falle sammen pga manglende vedlikehold. Purrebrev til Enebakk Kommune v/ ordfører Dag Bjerke er sendt.

Sagstua hjulmakerverksted

Ifølge planen skal det utarbeides en driftsavtale mellom Enebakk Kommune og Enebakk Historielag for driften av Hjulmakerverkstedet i Ytterbygda. Flere planlagte møter i år er av ulike grunner blitt avlyst. Kulturminnegruppa har foreløpig ansvaret for å utarbeide et avtaleutkast med kommunen. Vårt ønske er at hjulmakerverkstedet på sikt igjen skal kunne reises på sin opprinnelige plass ved Tangenelva.

Kulturminnegruppa har i år lagt ekstra stor vekt å få til en samordning av interessene for å få til en positiv framdrift i disse prioriterte prosjektene. Dette er helt ulike kulturminner som representerer forskjellige tidsepoker i bygdas historie, og som vi ønsker skal forvaltes og ivaretas som bruksressurser for å gi kunnskap, opplevelse og verdiskaping for hele vårt lokalsamfunn i et langsiktig perspektiv. Mange oppgaver lar seg best løse i fellesskap, og i kulturminnevernet må oppgavene løses i fellesskap av bl.a. offentlige forvaltningsorganer, grunneiere og frivillige lag og organisasjoner.

Kulturminnegruppa har hatt sporadisk kontakt med Ole Jakob Holt som utarbeider kulturminneplan for Enebakk Kommune. Vi hadde sett for oss noen felles befaringer rundt i Enebakk, men det har det ikke blitt tid til i år.

SLEKTHISTORISK KONTAKT

Slektshistorisk kontakt i Enebakk historielag i 2008 har vært Amund Ruud. Han har behandlet flere henvendelser fra medlemmer og andre - med stor suksess.

HUSGRUPPA OG LAGSLOKALENE I KIRKEBYGDA

Husgruppa består av Henning Bergersen, Eva Kristoffersen, Arne Østerby, Bjørnar Thoresen, Rolf Solberg og Heidi Wattum (rapportør). Gruppa står for drift og administrasjon av lagslokalene på Emaus i Kirkebygda. Det har gjennom hele 2008 foregått ombygging av huset og tilgjengeligheten har derfor til tider vært svært begrenset. Alle styremøter (med ett unntak) og gruppemøter har allikevel blitt avholdt i lagshuset. Heidi Wattum har besørget renhold gjennom hele året.

REGNSKAP

Ansvarlig for lagets regnskap har i 2008 vært kasserer Eva Kristoffersen.

Når laget har stor aktivitet, blir det også stor aktivitet rundt regnskapet. Årets bokproduksjoner, Jølsenmarkeringen 2008, mange medlemsaktiviteter og mange nye medlemmer har medført at arbeidet i dette regnskapsåret har vært både spennende og krevende. Bokdistribusjonen har i stor grad falt på kasserer, da vedkommende bor nær lagshuset. Fakturaer har blitt skrevet og bøker har blitt sendt.

Økonomisk har laget i 2008 et overskudd rent driftsmessig, mye takket være at vi tok betaling for deltagelse på fire av rusleturene i sommer. Boka "Fra Ign til Fontana de Trevi" har gått i balanse. De to andre utgivelsene har ikke pr. årsmøtet gitt overskudd, men her har vi et stort boklager.

Enebakk historielag har en stødig økonomi. I år har vi plassert gaven fra Enebakk Sparebank pluss budsjettposten på bokproduksjon og noen andre mindre gaver, til sammen kr. 305.000,- på en ny bankkonto som så langt har gitt god rente. Disse rentene vil bli inntektsført på neste års regnskap.

Kulturprisen, pålydende kr. 20.000,-, gjorde seg jo også bra på resultatet.

Utgiftene på produksjonen av medlemsbladet IGN har i år steget mye, da vi har økt sideantallet, opplaget og at bladet nå trykkes i farger. I tillegg har vi trykket Jølsen-nummeret i 200 eksemplarer ekstra.

Medlemskontingenten ble sendt ut i år, og purring er ikke gjort i skrivende stund, så her vil det nok komme inn noe mer enn regnskapet viser.

LOGO

I styremøte 15. april ble det fattet et historisk vedtak i Enebaakk historielag. Styret ble enige om utformingen av en ny logo. Denne diskusjonen har vært pågående helt fra starten av laget i 1955, men endte i et kompromissvedtak på midten av 1980-tallet om å benytte dørbeslaget fra Enebaakk kirke som logo. Styret syntes denne logoen var en dårlig løsning, da den ikke direkte har noe med historielaget å gjøre. Vi utlyste derfor en logo-konkurranse våren 2007 og fikk inn mange gode forslag. Styret konkluderte imidlertid med at ingen av forslagene pekte seg ut som det rette. Etter en befarig på Vesle-Auen i februar, kom Juul Sverre Stener og Bjørnar Thoresen på at man kanskje skulle benytte dørbeslagene fra Flatebygodset som utgangspunkt for en logo. Disse finner man nemlig også på Vesle-Auen. Henning Bergersen utformet deretter flere grafiske forslag og til slutt endte man altså med logoen man ser ovenfor. Vedtaket var enstemmig.

PRISER OG HEDERSTEGN

Kulturprisen

I en flott seremoni på Holtop lørdag 27. september med ca. 40 innbudte gjester mottok Enebakk historielag Enebakk kommunes kulturpris for 2008. Leder for KOS-utvalget, Jan Tolnæs overrakte laget en sjekk på 20 000 kroner og en flott plakett. Enebakk kommune sto for den fine markeringen.

To hederstegn i Romerike historielag

Leder av Romerike historielag, Tom Halvorsen, var også på plass under kulturprisutdelingen og delte ut Romerike historielags hederstegn til Rolf Solberg. Den andre av våre medlemmer som i år har mottatt Romerike historielags hederstegn er Nils Sikkerbøl. Det var i februar.

ANNET

På Romerike historielags årsmøte i juni, markerte Enebakk historielag seg med forslag om nytt styre og flere radikale endringer. Etter en omfattende diskusjon valgte vi å trekke vårt forslag til nytt styre, men 5 av våre punkter ble inntatt i handlingsplanen for 2009. Dette mener vi har bidratt til en fortgang i revitaliseringen av Romerike historielag.

31. oktober ble det avholdt en enkel middag på Ignarbakke for de eksterne aktører som bidro under historielagets Jølsen-arrangementer sommeren 2008.

I november startet vi en omfattende vervekampanje og vervebrev gikk ut til samtlige husstander i kommunen.

Enebakk historielag har i 2008 startet arbeidet mot å få på plass en 5 årsplan.